

Vergaderjaar 2019–2020

35 500

EU-voorstel: EU4Health verordening COM (2020) 405

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 augustus 2020

Eerder informeerde ik u over het aangepaste voorstel van de Europese Commissie voor een eigenstandig gezondheidsprogramma, EU4Health, als onderdeel van het MFK 2021–2027 en de herstelstrategie naar aanleiding van de COVID-19 uitbraak dat op 28 mei 2020 gepresenteerd is.

In aanvulling op het eerder verstuurde BNC-fiche over het voorgestelde gezondheidsprogramma «EU4Health»¹ wil ik uw Kamer via deze weg informeren over de ontwikkelingen omtrent dit voorstel mede gezien de uitkomst van de buitengewone Europese Raad (ER) van 17 tot en met 21 juli.

Op 24 juli jl. heeft de Kamer het verslag ontvangen van de buitengewone Europese Raad (ER) van 17 tot en met 21 juli.² In deze brief is reeds aangegeven dat het bereikte onderhandelingsresultaat op voor Nederland prioritaire elementen in grote mate overeenkomt met de kabinetsinzet. Het bereikte onderhandelingsresultaat heeft budgettaire gevolgen voor het EU4Health programma.

Ik stuur u deze brief voorafgaand aan het AO op 2 september wanneer ik met uw Kamer spreek over het behandelvoorbehoud voor EU4Health. Volgens de planning zal uw Kamer na dit AO nog in gesprek gaan met het kabinet over de uitkomsten van de ER.

Nieuwe financiële kaders voorstel gezondheidsprogramma

De Commissie wilde met het gezondheidsprogramma twee soorten strategische doelen adresseren. Aan de ene kant doelen gerelateerd aan acute grensoverschrijdende gezondheidsdreigingen zoals de COVID-19 pandemie en aan de andere kant doelen met een meer structureel karakter

¹ Kamerstuk 35 500, nr. 2.

² Kamerstuk 21 501–20, nr. 1575.

om de gezondheid in de EU te bevorderen voortbouwend op het huidige EU-gezondheidsprogramma.

De Europese Commissie stelde een budget voor van € 9,4 miljard voor het gezondheidsprogramma. Hiervan zou € 7,7 miljard uit het herstellfonds «European Recovery Instrument («Next Generation EU»))» gehaald worden met een looptijd tot eind 2024. De resterende € 1,7 miljard werd onder het toekomstig MFK-plafond geplaatst. Tijdens de ER hebben de Europese leiders een akkoord bereikt over het MFK en de herstellfondsen. Bij de onderhandelingen voor dit akkoord is besloten de € 1,7 miljard voor het EU-gezondheidsprogramma voor de jaren 2021–2027 onder het MFK te handhaven. Het totaalbudget voor het op te richten gezondheidsprogramma valt weliswaar lager uit dan het voorstel van de Europese Commissie en de wens van het Europees parlement, maar het gaat er in absolute zin op vooruit ten opzichte van het gezondheidsprogramma onder het huidige MFK. De overeengekomen € 1,7 miljard is bijna een verviervoudiging in vergelijking met het huidige gezondheidsprogramma waarvoor € 0.426 miljard beschikbaar was. Het is goed daarbij aan te merken dat naast het voorgestelde gezondheidsprogramma ook andere programma's zoals Horizon Europe, de structuurfondsen, het digitale programma en Erasmus+ binnen het MFK zullen bijdragen aan het zorgdomein.

Tegelijkertijd is door de ER besloten geen € 7.7 miljard via herstellfondsen te begunstigen voor het gezondheidsprogramma. Herstellfondsen kunnen nu voor een groter deel via leningen door lidstaten zelf ingezet worden voor herstelactiviteiten inclusief de zorg. Bovendien zijn er nu in het kader van de herstellfondsen de komende 3 jaar specifieke subsidies beschikbaar via het crisismechanisme van de EU (onder andere RescEU voor bijvoorbeeld levering van beschermingsmaterialen), Invest EU en Horizon Europe gericht op het beter voorbereid zijn op een mogelijke (vervolg van een) pandemie.

Onderhandelingen over het gezondheidsprogramma

De budgettaire reductie van het voorstel van de Europese Commissie vraagt om een heroriëntatie op de doelstellingen en prioriteiten van het toekomstige EU4Health programma en meer specifiek op de voorstellen voor een aanpak van een gezondheidscrisis vanuit dat programma. De Commissie heeft momenteel aangegeven geen nieuw voorstel te presenteren. Het is echter niet uit te sluiten dat op een later moment alsnog een nieuw voorstel door de Commissie gepresenteerd zal worden afhankelijk van de onderhandelingen over het totale MFK-pakket en de herstellfondsen met het Europees parlement en over het EU4health programma zelf. Tot die tijd blijft het inhoudelijke voorstel overeind met de financiële kaders zoals overeengekomen in de afgelopen ER.

Ter voorbereiding van de trilogie met het Europees parlement en de Europese Commissie vinden op dit moment onderhandelingen plaats in de Raadsformaties onder leiding van het Duits Voorzitterschap over het voorstel van dit financiële programma en de inhoudelijke prioriteiten, met als uitgangspunt de financiële kaders die tijdens de Europese Raad zijn bijgesteld.

De aanpak van COVID-19 en health crisismanagement is vanzelfsprekend een prioriteit voor het kabinet en ook voor de EU. Doordat extra investeringen die nodig zijn voor doelstellingen en initiatieven gericht op herstel, COVID-19 en health crisismanagement, in het huidige voorstel voor een belangrijk deel al gevonden kunnen worden bij andere posten onder dit MFK – zoals RescEU (EU-crisismechanismen), de aparte budgetlijn voor

agentschappen (versterking ECDC), de structuurfondsen en nationale enveloppen uit het herstellfonds – kan deze thematiek financieel minder zwaar drukken op het voorgestelde gezondheidsprogramma.

Wat vervolgens overblijft binnen het gezondheidsprogramma zijn initiatieven gericht op de kern van de EU-gezondheidsinzet: aanpak van antimicrobiële resistentie, bestrijding kanker en zeldzame ziektes, aanpak tekorten van medicijnen en vaccins en verplichte kosten voor de uitvoering van EU-wetgeving zoals o.a. gericht op tabak en alcohol ontmoediging, en de aanpak van obesitas.

Zoals eerder vermeld erkent het kabinet het belang van afdoende mogelijkheden om in EU-verbanden onderwerpen op te pakken, daar waar een gezamenlijke Europese aanpak meerwaarde heeft. Het kabinet blijft zich daarbij – in lijn met het BNC-fiche – hard maken voor een passende rol voor de lidstaten in de besluitvorming over agendering, prioritering, en fasering van de uitwerking van de voorgestelde specifieke doelstellingen en werkprogramma's, en het aanstellen van een besluitvormend EU4Health programmacomité.

Gelet op de aanpassingen van het gezondheidsprogramma en de lopende onderhandelingen met het Europees parlement zal ik, indien de uitkomsten van de onderhandelingen daartoe aanleiding geven, uw Kamer nader informeren over de resultaten van de onderhandelingen tussen de Raad en het Europees parlement. Ook zal ik u informeren in het geval de Europese Commissie het voorstel herzielt.

De Minister voor Medische Zorg,
T. van Ark